

40. møde.

Fredag den 8. december kl. 10.

Formanden: I skrivelse af gårs dato meddeler undervisningsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om Danmarks lærerhøjskole og

forslag til lov om ændring af lov om foranstaltninger mod lærermangelen i folkeskolen.

I skrivelse af dags dato meddeler landbrugsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af vandlovsloven,

forslag til lov om ændring af lov om landvæsensretter,

forslag til lov om udlån til sammenlægning, supplerings samt oprettelse af jordbrug m. m. og

forslag til lov om udlån til arbejderboliger på landet.

Udvalget angående forslag til lov om ændring af lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten, forslag til lov om ændring af lov om nedslag i skatteansættelsen for renteindtægter m. v., forslag til lov om ændring af lov om investeringsfonds, forslag til lov om ændring af lov om sømandsskat og forslag til lov om opsparing på kapitalbindingskonti har afgivet tillægsbetænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer er omdelt.

Udvalget angående forslag til lov om ændring af lov om lån til betaling af ejendomsskatter for visse parcel- og rækkehuse og forslag til lov om ændring af lov vedrørende personlig skat til kommunen har afgivet tillægsbetænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer er omdelt.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Undervisningsministeren (K. B. Andersen): Herved tillader jeg mig for det høje folketing at fremsætte *forslag til lov om ændring af lov om Danmarks lærerhøjskole,*

indeholdende forslag til placering af yderligere afdelinger af Danmarks lærerhøjskole.

Folketinget har i de senere år flere gange haft lejlighed til at beskæftige sig med problemerne omkring organisationen af lærernes videreuddannelse.

Første gang ved behandlingen af forslaget til lov om Danmarks lærerhøjskole, der blev fremsat i foråret 1962, genfremsat i efteråret samme år og vedtaget i februar 1963. Der blev under folketingsbehandlingen fra alle sider givet udtryk for, at man tillagde det stor betydning, at den videreuddannelsesvirksomhed, som gennem mange år havde fundet sted på dette område, blev fortsat og udbygget.

Allerede under behandlingen af dette lovforslag var man inde på de særlige problemer, der knytter sig til virksomheden i provinsen. Denne virksomhed var oprindeligt af helt privat karakter, baseret på lærerkredsens initiativ. Efterhånden som virksomheden udbyggedes, opnåede kurserne ministeriel godkendelse og tilskud. Tilskudsordningen forbedredes efterhånden, således væsentligt i finansåret 1963-64, men først ved lov nr. 201 af 4. juni 1965 blev kursusvirksomheden i provinsen omorganiseret og ved denne lejlighed henlagt til Danmarks lærerhøjskole som en del af dennes virksomhed. Samtidig oprettedes tre provinsafdelinger af Danmarks lærerhøjskole.

Ifølge det oprindeligt fremsatte lovforslag skulle der oprettes indtil 8 afdelinger af lærerhøjskolen i provinsen. Under behandlingen i folketetinget ændredes dette imidlertid således, at der ved loven foreløbig kun oprettedes afdelinger i Odense, Ålborg og Århus. Med henblik på en samlet stillingtagen til placeringen af de resterende afdelinger skulle loven forelægges folketetinget til revision i folketingsåret 1966-67.

Det blev imidlertid nødvendigt at udskyde lovrevisionen et år, idet der endnu ikke var sket en afklaring af de forhold, som kunne have betydning for placeringen.

Ved 1965-lovens gennemførelse fastslog man ganske vist — samtidig med oprettelsen af de tre afdelinger i Odense, Ålborg og Århus — en principiel ligestilling mellem kursusvirksomheden i hele provinsen og kursusvirksomheden i København, men en reel ligestilling kan først opnås gennem op-

[Undervisningsministeren.]

rettelsen af yderligere afdelinger. Det foreliggende lovforslag tager sigte herpå.

Som grundlag for ministeriets overvejelser i forbindelse med forslagets udformning har foreligget en indstilling fra lærerhøjskolens rektor og lærerråd. Medens man som nævnt tidligere har været af den opfattelse, at der skulle oprettes indtil 8 afdelinger i alt, foreslår lærerhøjskolen nu, at der kun oprettes yderligere 3 afdelinger, således at der bliver i alt 6 afdelinger. Dette begrundes med, at forskellige overvejelser på grundlag af de indvundne erfaringer taler for, at lærerhøjskoleafdelingerne bør gøres ret store for at kunne danne rammen om et alsidigt videreuddannelsesprogram og for i en række centrale fag at kunne danne grundlag for oprettelse af faste lærerstillinger. Planlægningsrådet for de højere uddannelser, der har afgivet en udtalelse i sagen, har tiltrådt disse synspunkter og anbefaler, at der oprettes 3 nye afdelinger. Lærerhøjskolen foreslår, at de 3 afdelinger placeres i Esbjerg, Herning og Vordingborg.

Jeg kan principielt tiltræde det af lærerhøjskolen fremhævede og af planlægningsrådet understøttede synspunkt, at afdelingerne bør gøres ret store. Jeg har imidlertid ment, at stærkt vejende grunde taler for, at der oprettes 2 afdelinger i det sydlige Jylland, og jeg foreslår i overensstemmelse med et af lærerkredsene i Sønderjylland og Sydslesvig fremsat ønske, at Haderslev vælges som hjemsted for en sådan afdeling.

Jeg må samtidig være enig med lærerhøjskolen i, at det er naturligt at oprette en afdeling i Esbjerg.

Planlægningsrådet for de højere uddannelser har da også lagt stor vægt på, at der placeres en afdeling i Esbjerg.

Når man imidlertid placerer disse 2 afdelinger i det sydlige Jylland, og når man skal drage omsorg for, at hver af disse afdelinger får en passende størrelse, vil det ikke være rigtigt, at hjemstedet for en afdeling i det nordvestlige Jylland bliver Herning. Afdelingen i Esbjerg må afgjort have et mere omfattende område end Ribe amt, og det bliver derfor nødvendigt at henlægge i hvert fald en del af Ringkøbing amt hertil. Afdelingen i det nordvestlige Jylland må under disse omstændigheder søges placeret navnlig under hensyntagen til at opnå den

bedst mulige dækning af Viborg og Thisted amter. Det bliver herefter ganske naturligt i overensstemmelse med et af samtlige lærerkredse i disse amter fremsat ønske at placere en afdeling i Skive, der har et fuldt udbygget seminarium, og som snart også vil få et gymnasium.

Med hensyn til forholdene på Sjælland og Lolland-Falster har jeg kunnet tilslutte mig, at der kun oprettes én afdeling i dette område, og at denne afdeling placeres i Vordingborg. For de lærere, der ikke naturligt dækkes af denne afdeling, må kursusbehovet imødekommes på Emdrupborg. Jeg finder det også rigtigt, at kursusvirksomheden på Bornholm henlægges direkte under lærerhøjskolens administration, dog således at lærerhøjskolen dér får en lokal medhjælper.

Det foreliggende lovforslag afviger altså fra højskolens forslag derved, at der foreslås oprettet en afdeling også i Haderslev, og at afdelingen i det nordvestlige Jylland foreslås placeret i Skive i stedet for i Herning.

Selv om jeg således ikke fuldt ud har kunnet tiltræde lærerhøjskolens placeringsforslag, vil jeg gerne understrege, at jeg deler højskolens ønske om, at afdelingerne får mulighed for at opbygge et alsidigt kursusprogram, ligesom jeg også gerne vil medvirke til, at det i løbet af de kommende år bliver muligt at ansætte faste lærerkræfter i de fag, hvor der er et konstant behov for undervisning. Afdelingerne vil på denne måde kunne komme til at betyde en væsentlig styrkelse af lærerhøjskolens virksomhed i provinsen.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslagets bemærkninger, skal jeg anbefale forslaget til hurtig og velvillig behandling i det høje ting.

Jeg skal endvidere tillade mig at fremsætte *forslag til lov om ændring af lov om foranstaltninger mod lærermangelen i folkeskolen*. Forslaget går — ligesom det tilsvarende i 1965 — ud på forlængelse af bemyndigelserne i loven af 1962 for endnu en 3-årig periode.

Situationen er imidlertid ikke helt den samme som i 1965. Medens det dengang var givet, at restriktionerne måtte bevares fuldt ud, er der nu tegn til, at en forsigtig lempelse vil være forsvarlig.

Som det fremgår af bemærkningerne til